

Albín Berky

(* 1953)

Albín Berky sa narodil v roku 1953 v Bratislave do rodiny slávneho slovenského violončelistu Albína Berkyho staršieho. Aj vďaka otcovmu príkladu sa rozhodol pre umeleckú dráhu. Cesta k úspechu však pre neho nebola jednoduchá. Podarilo sa mu vyštudovať konzervatórium, ale neskôr mal problém sa profesionálne uplatniť, keďže jeho otec bol emigrant a aj jemu sa podarilo dvakrát prekročiť hranice. Umelecky mohol pôsobiť len popri iných zamestnaniach. Nakoniec sa definitívne rozhodol opustiť Československo a po niekoľkých zamietnutých žiadostiach dostal povolenie na vystaňovanie s podmienkou, že sa vzdá československého občianstva. Podarilo sa mu získať víza do Austrálie, kde už žil jeho brat. Tu sa konečne mohol živiť umením a po roku sa mu podarilo prepašovať do Austrálie aj svoju snúbenicu Júliu, taktiež umelkyňu. Natrvalo sa tu usadil, podieľal sa na založení viacerých hudobných škôl, až nakoniec s manželkou založili vlastnú. Jeho priatelia z Bratislavy sa rozprchli do celého sveta, ale na Slovensko sa stále rád vracia.

 podcast

 príbeh

Aktivita 1: Hudba mladých včera a dnes

Cieľová skupina:

stredná škola

Časová dotácia:

2 vyučovacie hodiny + práca doma

Téma:

hudba, umenie, kultúra, príbehy 20. storočia

Cieľ:

Pozrieť sa na druhú polovicu 20. storočia v Československu inak ako cez známe spoločensko-politické udalosti. Dozvedieť sa niečo viac o vtedajšej hudobnej scéne a kultúre mládeže. Rozvíjať u žiakov schopnosť reflektovať vlastnú kultúru v širšom historickom kontexte.

Pomôcky:

baliaci papier, fixky, počítač, projektor, reproduktory

Postup:

1. časť: Ja a hudba

(časová dotácia: 15 minút)

- Posadáme si so žiakmi do kruhu. Pýtame sa, akú hudbu počúvajú, akých umelcov, hudobné zoskupenia, sledujú. Venujú sa aj oni sami nejakému hudobnému umeniu?
- Odpovede heslovito zapisujeme na veľký hárok baliaceho papiera, ktorý sme si vopred pripravili. Celá jeho plocha je rozdelená na dve polovice zvislou čiarou a odpovede žiakov zapisujeme do jednej z nich.

2. časť: Hudba v živote Albína Berkyho

(časová dotácia: 30 minút)

- Ďalej sa pýtame, či poznajú aj nejaké kapely či umelcov, ktorí boli na scéne v druhej polovici 20. storočia v Československu.
- Informujeme ich, že vďaka príbehu rodáka zo Slovenska, umelca žijúceho v Austrálii, budú mať možnosť dozvedieť sa niečo viac o hudobnej scéne z obdobia, kedy ešte žil na Slovensku. Takisto načrieme aj do spoločenského života mladých v tom období.
- Rozdelíme žiakov do troch skupín a každej skupine dáme jeden výtlačok dlhšej verzie pamätníkovej biografie z jeho profilu na Memoryofnations.sk.
- Ich úlohou bude vyznačiť fixkou názvy umelcov a umeleckých zoskupení. Taktiež miesta, ktoré sa spájali s kultúrou a umením.
- Následne spoločne s celou triedou rekapitulujeme pamätníkov život. Pýtame sa, ktoré mená/názvy vyznačili, a zapisujeme ich na druhú polovicu hárku baliaceho papiera.
- Na záver zadáme skupinovú domácu úlohu. Žiaci môžu zostať v troch skupinách, ktoré vytvorili počas predchádzajúcej časti aktivity. Úlohou každej zo skupín bude pripraviť projekt o:
 - kapelách, ktoré pamätník uvádza v súvislosti s kultúrnym boomom 60. rokov v Československu (Beatman, Buttons, Guľový dolník, Collegium Musicum, Fermata, Prúdy),
 - kapelách, ktoré pamätník uvádza v súvislosti so svojím umeleckým pôsobením v Československu (Orbit, Gong, Dynamit, Profil),
 - miestach, kde sa podľa pamätníkových slov stretávala mládež (Korzo, Věčko, Bernolák, Mladá garda, PKO).

Záver a reflexia:**(časová dotácia: 45 minút)**

- Na ďalšej hodine skupiny prezentujú svoje práce.
- Zaujímame sa, ktoré informácie ich prekvapili. Ako hodnotia vtedajšiu hudobnú scénu v porovnaní so súčasťou? Vyzývame ich, aby porovnali, čo bolo typické pre vtedajšiu mládež a čo je typické pre nich.

Aktivita 2: Nemí svedkovia

Cielová skupina:

základná škola

Časová dotácia:

2 vyučovacie hodiny

Téma:

príbehy 20. storočia, vpád vojsk Varšavskej zmluvy do Československa, miesta pamäti

Ciel:

Lepšie si utvrdiť teoretické vedomosti o udalostiach z minulosti vďaka ich prepojeniu s vizuálnym vnemom miest, s ktorými sa spájajú. Spoznať kľúčové udalosti 20. storočia očami jednotlivca, ktorého život bol nimi zasiahnutý. Rozvíjať záujem o svoje okolie a lokálne dejiny.

Pomôcky:

papier, fixka, nožnice, počítač, reproduktory, počítačová učebňa, internet

Postup:**1. časť: Úvod do aktivity****(časová dotácia: 45 minút)**

- Zadáme žiakom domácu úlohu vypočítať si podcast a prečítať si celý príbeh pamätníka na odkazoch uvedených vyššie v tomto metodickom liste.
- Na začiatku vyučovacej hodiny rozdáme žiakom lístky s udalosťami zo života pamätníka, ktoré sme si vopred pripravili.
- Ich úlohou bude zoradiť sa pred tabuľou v chronologickom poradí podľa časovej následnosti jednotlivých udalostí.
- Následne si spoločne vypočujeme audionahrávky z pamätníkovho profilu.
- Poukážeme na to, že všetky tri sa týkajú augustových udalostí 1968 v Československu.
- Spoločne si zrekapitulujeme vedomosti, ktoré žiaci majú o vpáde vojsk Varšavskej zmluvy do Československa.

2. časť: Včera a dnes**(časová dotácia: 45 min)**

- Rozdelíme žiakov do trojíc, každá skupina dostane k dispozícii jeden počítač s prístupom na školský internet.
- Navigujeme ich na webovú stránku Memoryofnations.sk a pamätníkov profil. Zadáme im úlohu vyhľadať v dlhšej verzii biografie a prepisoch audionahrávok názvy miest, ktoré pamätník spomína v súvislosti s augustovými udalosťami roku 1968 (Centrálne trhovisko, Námestie SNP, kostol, kino atď.)
- Následne ich spoločne s celou triedou sumarizujeme a zapisujeme na tabuľu.
- Trojiciam zadáme úlohu nájsť k jednotlivým miestam dobové a zároveň súčasné fotografie.
- Počas toho, ako žiaci pracujú, vytvoríme na triednom zdieľanom online úložisku priečinky pre jednotlivé miesta, ktoré sme predtým spoločne s triedou pomenovali a zapísali na tabuľu.
- Úlohou žiakov bude nimi nájdené fotografie označiť svojimi menami a nahráť do príslušného priečinku.
- Po ukončení práce všetkých trojíc zrealizujeme prezentáciu uložených príspevkov.

- Vedeťme žiakov k tomu, aby pomenovali premeny jednotlivých miest, ktoré na fotografiách pozorujú. Zaujímame sa, či sa im k fotografiám podarilo získať aj časový údaj, teda z akých sú rokov. Pýtame sa, ako hodnotia premeny, ktoré pozorujú.

Záver a reflexia:

Upozorníme žiakov, že viaceré bežne vyzerajúce miesta okolo nás toho v minulosti veľa zažili a mohli by rozprávať príbehy o veľkých dejinných udalostiach. Pýtame sa žiakov, či vedia o nejakom takom mieste vo svojom okolí. Je na danom mieste nejaký pamätník? Ak nie, vedeli by sme ho tam nejako improvizovane vyrobiť, aby sa na danú udalosť nezabudlo? Ak bola negatívna, aby sme sa podobným činom v budúcnosti ako spoločnosť vyhli, ak bola pozitívna, aby sme sa ňou, naopak, inšpirovali k dobrým činom v budúcnosti.